אתאככר ממע: בועלה ו-ים ואת העיתים בינוא לכב מהפריסה טמאר הואושסעים מ מבשרב לאת ב לכב אתיים すっとうちゃ דשקעו כי היץ הוא ככב שמצהבצה דאק ואת האין יענה יאי ה ואת הכים יה ואת הקאת 13, 42,13 יה ההפיף עם י מכל שרי מכועל ביצבון מכבי מתהמרבה כבויצה יאה ארבערנה: בנברידב יכבס בנדייו א מיפרסדה בועקה טניאים עד כפיובכר לבה בל הנוע מבלתב ינבכ لا نشائد أو لانداك ב משבוב שמה שרף כל הננע פב עביו מרב אר שה כד וטכוצ ער אב תוכוכב בכל אשר יה אשר בינת מבין ב'הין ככב

בנבלת

שריזרע

- 172.72

עדהעיב

בנב וכב

כב בובן

בצבקוב

שקיים וכ"ב

שתטבואו

125

ם לאכינים

בער

יוא עד

הנאככלה ובין הייה אשיר לא תאכר וידבר יהוה אל משה לאמר דבר אל בגי שר לאמר אשה כי הזריע וילדה זכר וטכואה שבעת ימים כיכוי בדת דותה תטמא וביום השמו"ני ימול בש. ערכלתו ושלשים יבושלשת ימים תשב בדמיטהוה בכל קדש לא הגע ואל הבוקדש לא תבא עד מלאה ימי שהרה לבן אי לבת תביא כבש בן שנתו לעלה יכן פענו מבל מולב אל בכבים וטברה משקר דמיוד יאם לא תמצאידה יוצה מוזה לעכיה שושים לבכע צרעה הכהגים וראה הכי בנגע הפר לבן יכו לא הפר פשה הו יראה הכ ולא פשה וכבס בגד אררי הראח הבהן וראה 2 422 בגע צרעה כיתה וכיחיה בשר חי בשא בשרו וטמאו הכהן לא יסגרנו כי טמא הוא ואם פרות

זפרוז הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל עור הנוע תפרוז הצרעת בעור וכסתה זה: בוראשו יעד רגליו לכל מראה עיני הכתן וראה הכהן והנה כסתה הצרעת אהרלסול בתו בחד לכי טהור היא ובים הראות ב שמא וראה הכהן את הבשר הזיי וטכיאו הבש הדין טכוא הוא ערעת הוא אוכי ישיב הבשר הזיי ונהפן כלבן יבא אל הכיהן והשתובכהן והנה נתפר הבגעי כיכ וטהר הכהן את הנגע טהור הוא

ובשר כליקיה בו בערו שחין וגרפא יהיה בבוקום השווי שאת לבנה או בהרת לבנה אדכור הכהן וראה הכהן והנה מוראה שפל כון העו ישערה הפך לבן ושמאו הכהן נגע צרעת הואבשון פרוצה ואם יראנה הכהף והנה הוא ואם הלותיה העכוד הבהרת לא פשתה צרברד אובער השלוין הוא ושהרו הכהן

כי יה'ה בערו מכות אש והיתה מודית המכוה בהרת כבנה אדבודכות או לבנה וראה אתה הכהן והנד נהפך שער לבן בבהרת ומראה עכוק מן העוי צרעה הוא במכוה פרוזה וטכוא אתן הכהן גגע צרעת היא ואם יראנה הכהן והנה אין בבהרת שעיד כלבן ושפלה איננה כון העור והוא כהה והסגירו הכהן שבעת יכוים וראהו הכהן ביום השביעי אם פשה תפשד

בעור וטפוא הכהף אתו נגע צרעת הוא ואם תזותיה תעמד הבהדת לא פשתה בעור והוא כהה שאת הכוכוד: הואוטדירו הכדין כי צרבה הכוכוד

הכהן את הנגע והנה מראהו עמק מן העור שער צהב דק וטכוא מתו הכהן נתק הוא צרעה הראש מוהזקן הוא וכי יראה הכהן את צגע הנחק והנה אין מראה: עמה מן העיר ושער שחר איזבי והסגיר הכהן מת נגע הנתק שבעה יכים וראה הכתן את הנגעביום השביצי והנה לאפשה הנתה ולי היה בו שער צהב ומראה הנתק אין עמק מן העיר והתבלא ואת הנהק לא ינלא והסגיר הכהן אד הנתה שבעה ימים שנית וראה הכהן את הנד ילאפשה הנתק בעור ומראה ביום השביעי עור וטהר אהו הכהן וכבס בידיו איננו עכוה כן יפשה הנחק בעיראורי טהרתן בר ואב פי : פשה הנתק בעור לא יבקרהכהן מהיא ואם בעיניו עבוד הנידק רפא הנתה טהור הואיטהר ואיש או אשה כי יהידי הכהד לבנה וראה הכהן והנה בעור בש דק הוא פרדובעור בעור בער TUNT מוה חותם בהואב シャ マー・シャン ד הנגע לבנה אדמדמת תר או בגבר ברעית עורבשר איש: בי הכהין בריאשי ביו פרכזים וראשו שפב יעטה וטביא טמא יקרא כר הואבדד ישב הנגע בו יטמא טמא בוזוים לבוזונה ברשבו והבגד כי בגד עכור או בכגד פשתים או

צרעת הוא והראה את הכהן וראה הכהן את הנגע והסגיר את הנגע שבעה ימים וראה את הנגע ביום בבנד או בשתי או בערב או עור למלאכה צרעת מבוארת הבגד או את השתי אואת הערב בצבור או בפשחים או את כל כלי העור אשר יהיה בו הנגע כי ערעת מומארת הוא באש תשרף יאם יראה הכהן והנה לא פשה הנגע בבגד או בשתי או בערב או בכל כלי עור וצוה הכהן וכבסו אדיים אשר בו הנגע והסגירן שבעת ימים שנית וראדה הכהן אוירי הכבס את הנגע והנה לא הפך הנגע את עינו והנגע לא פשה שמא הוא באש תשרפנו פוזתת הוא בקריותו או בגבוותו ואב ראה הכהן והבה כהה הנגני אזרי הכבל אתו וקרייתו בן הבגד או כין די או מן הני ארו עד עבערב אובכל כדי עור פרזית היא באש תשרפנו את אשר בו הנגע והבגד או השתי או

פשונים ולעכור או בעור או בכנד

הנגע ירקרק או אדמדם בבגד

או בערב או בכל כלי עור גגע

וידבר יהוה אל משה לאמר זאת תהיה אורד המצרע ביום טהרתו והובא אלהכהן ויצא הכהן אל כולווש לכו ווגה יראה הכהן והנה גרפאונגע הציעת מן הצרוע יצוה הכהן ולקזו למטהר שתיצפרים וזיות טהרות ועץ ארז ושני תוכעת ואדב וצוב בכהד ושאיט את הצפיר האזית אל כלי זירש על מים חיים את הצפר החיה יהה אתה ואת עץ הארזואת

הערב או כל כל' העור אשר תכבס וסר כוהם הנגע

וכבס שנית וטהר זאת תורת נגע צרעת בגד הצמור

או הפשתים או השהי או הערב אוכל כלי עיו

לטהרו או לטבואו

IN NI 101 131 222 aw. IN TN 27

7.5 MA עק בע

וכנ

hank

50 דנר לוכי واله יוהי 377 173 דכבר 300 572

דדיב שיב MX 72 PT

רלע TNT עיכ בבט

M

DIN' 1733 1317

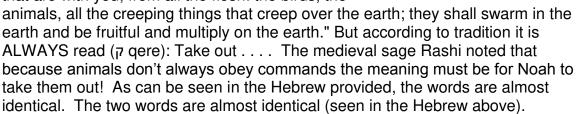
N

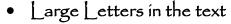


Detail & Explanation

General Introduction

- There are 304,805 letters in a Torah
- Date to the medieval period. 1450 A.D. copied
- Many of the early features have been erased but can be digitally recovered
- Genesis 8:17: "Send out (5 ketiv or the written source and ALWAYS transmitted as such) all the living things that are with you, from all the flesh: the birds, the





- o A device to underline the importance of the verse
- Sometimes a variation



Small letters in the text (K1C1L58)



- Raise questions about the spelling of the word
- Sometimes the ominous meaning of a passage
- Dots in the text (puncta extraordinaria) (K3C9L28)
 - Raise questions about the exactitude of the reading (still faithfully copied)
- Editorial marks like the Inverted Nuns in the text (K2C7L63 / K3C8L40)
 - o Suggest that an entire passage is better found elsewhere in the text
 - The passage belongs somewhere else

• This scroll was God's Word

- Be a community that lived under horrific circumstances for centuries
- This scroll was sacrificially maintained
- Nurtured for centuries through horrific times
- A composite of several scrolls (or compositions) made into one.
 - "As a klaf become damaged beyond repair or not deemed correctable, the synagogue would look for repair sheets in the Genizah or commission replacement sheets rather than pay to replace the entire Torah."
 - o (2nd) The 72-line sofer (klafs 1-5) circa 1500
 - (1st) The 71-line sofer (klafs 6-12; 14) 1450-1500
 - o (3rd) The 74-line sofer (klaf 13) circa 1500
 - o (4th) The 63-line sofer (klafs 15-24) 1500-1550
 - o (5th) The 68-line sofer (klafs 25-35) circa 1550
 - The 5 composites would all have very likely come from the same synagogue Genizah. The decision was made to use the earliest section that was in good condition as a sacred core and to build the remainder around it. But you have in 1 scroll, evidence for 5 scrolls. This scroll was read, corrected and loved for centuries.

Columns and Comments

2nd) The 72-line sofer (klafs 1-5) circa 1500

KLAF 1	
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	3 circular patches made when the skin, called the klaf, was prepared for use to keep the klaf from tearing—writing is done around the repaired hole.
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	Faint lines – called rulings or scorings – to write the text in a line and pattern. The sofer would set down a grid of lines across the klaf affixed with tiny pinpricks down the vertical borders of the klaf and across the horizontal borders at the columns. The lines were used as guides for a dull blade to score the klaf.
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	The pinpricks are usually tucked under in the sewing process and are difficult to find or can be trimmed off. If the scroll is held to the light the tiny holes are more apparent.
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	The quill was made from a goose feather) that would be sharpened periodically. The sofer used several quills (according to tradition) a different one for the name of God
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	There was a strict proscription against the use of inorganic-based ink (made from soot and carbons) as it would corrode the writing material and debase the text over time.
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	The letters hang from the line – i.e., they are written under the line rather than on top of the line. That's why the writing appears to be upside down.
Mat 4 Oak was 4	The performability and the follows the extent and excited as the U.S.
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	The sofer will work hard to follow the start and end of each line he is copying (from what is called an exemplar). He doesn't want to get out of step or synch as that will make the manuscript much harder to copy accurately.
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	The sofer in line 29 compressed letters (are made small and squished them together) so as to finish the line in synch.
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	The 1st letter bet of the 1st line is enlarged (literae majusculae) to celebrate the beginning of the Torah and adorned with a tittle or a tag (pl tagin) בראשית and called a crown. These literae majuscules occur traditionally 16 times in the Torah and elsewhere.
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	Note the unusual rolled-pes (once in line 33 and twice in line 63).

Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	In line 58 : Where enlarged letters (literae majusculae) are used to underscore the significance of a verse.	
Klaf 1 Column 1: Genesis 1.1	It is thought that this was a device to indicate a spelling problem or something ominous about the word or verse—nevertheless copying the word as passed by tradition.	
Klaf 1 Column 2: Genesis 2.15	2 marks by soferim (plural for sofer) – one faint and the other darker—vertical dashes on the inner (right) column on line 8 call for a correction of the 1st rolled Pes in the column—it was not made.	
Klaf 1 Column 2: Genesis 2.15	Lines 40-41 are the <i>Protoevangelium</i> Genesis 3.15 (A Latin term used to define the first time the Gospel is referred to in the Bible.)	
Klaf 1 Column 3: Genesis 4.11	A scroll is handled daily in the service of the Synagogue—professionally carried about and kissed by the faithful.	
Klaf 1 Column 3: Genesis 4.11	The Torah saw more handling and use than a typical pulpit Bible. The backs of scrolls tell this story.	
Klaf 1 Column 3: Genesis 4.11	In line 51, ELOHIM has additional adornment.	
	KLAF 2	
Klaf 2 Column 6: Genesis 11.6	Genesis 12 and the call of Abraham is celebrated with a slightly larger hand.	
Klaf 2 Column 6: Genesis 11.6	There are two rolled pes in line 4 .	
Klaf 2 Column 7: Genesis 14.1	There are sofer marks in the inner margin at lines 27 and 28 (indicating the need for a correction or mend).	
KLAF 3		
Klaf 3 Column 8: Genesis 16.13	One patch covering a small hole in the skin is in the middle column and the text is written around it. They would not write over the patch.	
Klaf 3 Column 8: Genesis 16.13	In line 40 Genesis 18.9 says: 'and they said to him, where is Sarah your wife?'	
	[Scott Carroll: I understand the reference to 18:9 regarding the question, i.e., if they were not trying to deceive Abraham because good angels don't lie, then they must have been asking expecting a yes or no rhetorically — but why 16:13 here? Hagar says you are the God who sees]	

Klaf 3 Column 8: Genesis 16.13	Three very faint reddish dots (puncta extraordinaria) have been added over the aleph, yud and vav of the word אליו to indicate that the heavenly visitors were actually asking a rhetorical question and knew the answer all along. It was more of a courtesy to Abraham. This is another example of a hermeneutical device to help readers understand the text.	
Klaf 3 Column 9: Genesis 19.6	At the beginning of line 28 , the 2nd vav in ובקומה is dotted (puncta extraordinaria) indicting a textual problem and given different explanations in the Talmud—the point being that this spelling was carefully copied for centuries (along with the dots!!)	
	KLAF 5	
	ILAI J	
Klaf 5 Column 14: Genesis 30.4	There is an enlarged pe is enlarged (literae majusculae) in line 35 — ובהעטיף drawing attention to the verse (Genesis 30.42).	
Klaf 5 Column 15: Genesis 31.39	The insertion of a small letter, evidently for mystical interpretive purposes as in line 26 .	
Klaf 5 Column 15: Genesis 31.39	Note as well the word in line 51 marked by dots (puncta extraordinaria, nekudot or simply nekud) above the letters of קהוויש—the word is in Genesis 33.4 and marks a word traditionally taken as (Esau) kissed Jacob but could mean instead that (Esau) bit!! (Jacob)—so the dots indicating a textual anomaly that was indicated while the sofer faithfully transmitted the text.	
Klaf 5 Column 15:	Single dots (puncta extraordinaria) above letters in lines 68 and 70 and	
Genesis 31.39	elsewhere.	
Klaf 5 Column 16: Genesis 34.10	Large letter zayin in line 22 marking the word הכזונה or harlot in Genesis 34.31.	
(1 st	^t) The 71-line sofer (klafs 6-12; 14) 1450-1500	
	KLAF 6	
Klaf 6 Column 16: Genesis 36.24	In line 27 את is marked by two dots (<i>puncta extraordinaria</i>) in Genesis 37.12 likely indicated an ancient textual problem nevertheless faithfully transmitted by the sofer.	
KLAF 7		
Klaf 7 Column 21: Genesis 47.14	The decorative, elongated and slightly enlarged nature of the last 13 lines is found early-on and ruled by tradition to extenuate the text	

	where Jacob blesses his children (Genesis 49.1-7)	
	KLAF 8	
Klaf 8 Column 22: Genesis 49.8	The 4 line break in column 22 is the traditional break dividing the close of one book (here Genesis) and the start of the next (here Exodus) and the breaks between lines 4-10 reflect traditions in open and closed passages for readings—so an early exegetical tool for the public reading of the Torah before the invention of (chapters) and verses.	
Klaf 8 Column 22: Genesis 49.8	The column opens with additional adornment (of course as throughout this column—the name YHWH and often Elohim are also adorned prominently)	
	This is possibly a new column/skin —ie a different sofer than earlier—hence a different tradition.	
Klaf 8 Column 22:	In line 39 there is an enlarged (literae majusculae) mem in שלשים from	
Genesis 49.8	Genesis 50.23 which refers to Joseph living to see Ephraim's children to the third generation—which indicates the passage is problematic but was nevertheless faithfully transmitted.	
	KLAF 9	
Klaf 9 Column 26: Exodus 9.9	There is an enlarged tsadi (literae majusculae) in line 62 in the word צא in Exodus 11.8 where pharaoh exclaims: 'Get out, and all the people who follow you'. It is clearly intended to emphasize the verse.	
	KLAF 10	
Klaf 10 Column 29: Exodus 14.28	In line 1 there is an enlarged (literae majusculae) he in הבאים to celebrate the drowning of pharaoh's army and the deliverance from Egypt.	
Klaf 10 Column 29: Exodus 14.28	The layout of Miriam's Song of the Parting of the Sea follows a very traditional pattern—called a brick pattern so as to show by the layout of phrases that it is a like a firm wall of truth—that God's deliverance is like a bulwark—the exact formation varied between Sephardi and Ashkenazi communities.	
Klaf 10 Column 31: Exodus 18.21	The Ten Commandments (Exodus 20.1) begins in line 44 and runs the course of the column.	
KLAF 12		
Klaf 12 Column 35:	In line 16 there is an enlarge tsadi (literae majusculae) in ציץ in Exodus	
Mai 12 Oblamm 00.	m mio 10 moro io an omargo todal (morao majasodide) in 12 in Exodus	

Exodus 28.21	28.36 which reads: 'And you shall make a plate of pure gold, and engrave upon it, like the engravings of a signetHoliness to the Lord'. This is doubtless to emphasize this. This is enlarged letter (literae majusculae) here is somewhat unusual and is also found in Kabbalist Torahs (or Torahs associated with those who follow a mystical form of Judaism).	
	KLAF 13	
(3 rd) The 74-line sofer (klaf 13) circa 1500		
Klaf 13 Column 38: Exodus 32.32	Enlarged nun (literae majusculae) at the beginning of line 64 in נצר from Exodus 34.7 saying: 'keeping mercy for thousands' marking one of the 13 attributes of God.	
	KLAF 14	
	Ti 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	
Klaf 14 Column 43: Exodus 40.11	The last letter of the first word of the Book of Leviticus in line 40 is an alef and is written small ויקרא perhaps indicating a text variation.	
Klaf 14 Column 43: Exodus 40.11	The 4 blank lines indicate the end of Exodus and the start of Leviticus.	
	th> = 1	
(4	th) The 63-line sofer (klafs 15-24) 1500-1550	
	KLAF 16	
1/1 / 10 0 1 10		
Klaf 16 Column 48: Leviticus 9.1	The top line is indented because it opens a section—these are throughout, dictated by tradition and obviously impacts the exegetical understanding as do chapters and verses.	
Klaf 16 Column 49: Leviticus 11.2	In line 55 there is an enlarged vav (literae majusculae) (it is often written as small) in the word גחון which marks the middle letter of the Torah in Leviticus 11.42a way of indicating the precise transmission of the text.	
KLAF 17		

Klaf 17 Column 51: Leviticus 13.29 There is an enlarged gimel (literae majusculae) in **line 9** from the word והתגלח in Leviticus 13.33 marking the middle word of the Torah. While such habits might seem altogether impractical they were a way of indicating the precise transmission of the text.

KLAF 20

Klaf 20 Column 63: Leviticus 26.39	In addition to YHWH, Moses and other names are sporadically adorned.	
Klaf 20 Column 62: Leviticus 25.54	The four open or blank lines in column 64 indicate the end of Leviticus and the start of Numbers.	
	KLAF 21	
Klaf 21 Column 67: Numbers 3.38	ואהרן Aaron's name in line 3 from Numbers 3.36 is marked with 5 dots by tradition to indicate that the text is spurious (although it is still faithfully included). The name Aaron in this verse is not found here the Samaritan, Syriac, and Coptic mss as well as a few Hebrew mss. Moses was commanded to number the Levites. These extraordinary points (puncta extraordinaria) or called nekudot in Hebrew.	
	KLAF 23	
Klaf 23 column 72: Numbers 9.10	The two inverted, enlarged nuns in lines 58 and 60 are an ancient device to make Numbers 10.35-36 which describes the moving of the ark with the people in the wilderness—a verse ready daily when the Torah is taken from the ark in the synagogue—nun is the number 50 and it is thought that this is device is used to indicate that this verse actually should be 50 sections earlier in the context of the wilderness wanderings. (This verse is read every time the Torah is taken from the ark in the synagogue to be read—so this is the MOST read verse from the Torah—they think it is in the wrong place but would never dare change it only indicating their tradition with these marks)	
Numbers 12.11	עדת from Numbers 14.7 indicating a textual variation.	
KLAF 24		
Klaf 24 column 75: Numbers 14.9	The yod is large in line 10 in יגדל from Numbers 14.17, which reads: 'let the power of my Lord be great' drawing attention to the verse.	
	I/I AF OC	
KLAF 26		
Klaf 26 column 84: Numbers 26.26	In line 48 there is an enlarged nun in משפטן in Numbers 27.5 which reads: 'and Moses brought their cause before the Lord' which emphasizes women's equal share in access to God.	
	KLAF 28	

Klaf 28 column 90: Deuteronomy 1.13	Deuteronomy begins.	
KLAF 30		
Klaf 30 column 94: Deuteronomy 5.5	The open and closed layout of the text along the top third are a repeating of the 10 Commandments.	
Klaf 30 column 94: Deuteronomy 5.5	In line 49 there is an enlarged ayin (literae majusculae) in שמע and dalet אחד line 49 from Deuteronomy 6.4 which reads: 'The Lord your God is one' a fundamental theological essential that is eminently underscored by the two enlarged letters—like bookends.	
	KLAF 36	
Klaf 36 column 113: Deuteronomy 32.39	The pinholes for scoring the klaf can be easily detected because they are not sewn under for a seam. There are two patches on the verso covering natural blemishes in the skin. The klaf is dark due to the processing. The name YHWH is not adorned consistently throughout.	
Klaf 36 column 113: Deuteronomy 32.39	The Song of Moses continues with Deuteronomy 32.39 (line 1a) through Deuteronomy 32.43 (line 9b). Deuteronomy 32, the Song of Moses, is bifurcated or split into two half columns beginning on the column 112 on the previous klaf. The text resumes in one column at line 11 at Deuteronomy 32.44.	
Klaf 36 column 113: Deuteronomy 32.39	Another special feature in the last line (68) of the Torah is that ישראל must be spaced to end in the center of the column and the final lamed is written, not as an enlarged lamed, but more expansive than any other lamed in the Torah—clearly claiming the promises of the blessings on Israel.	